

Poradenská činnosť

šk.rok 2021/2022

V zmysle zákona 138/2019 Z.z. §4 ods.1) l o pedagogických a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov je pedagogický zamestnanec povinný poskytovať dieťaťu, žiakovi a zákonnému zástupcovi poradenstvo a odbornú pomoc spojenú s výchovou a vzdelávaním. Vychádzajúc z obsahu výchovy a vzdelávania, aktuálnych potrieb si učiteľky pripravili pre témy:

Meno a priezvisko	Názov témy	Mesiac
Eva Kešeláková	<i>Jazyk a komunikácia: súbor aktivít pre deti MŠ</i>	október
Viera Marenčíková	<i>Výchova vo svetle displejov. (Sociálne zručnosti)</i>	november
Marcela Nakatová	<i>Ako zvládať detský vzdor.</i>	december
Mgr.Gabriela Tafnerová	<i>Efektívna komunikácia s dieťaťom o materskej škole</i>	január
Marta Tafnerová	<i>Najčastejšie problémy pohybového aparátu u detí</i>	február
Ingrid Janitorová	<i>Ako motivovať dieťa ku kresleniu</i>	marec
Božena Ničová	<i>Poruchy správania u detí v MŠ a v rodine.</i>	apríl

Jazyk a komunikácia: súbor aktivít pre deti MŠ

Formovanie komunikácie predstavuje dôležitú podmienku pre normálny psychický vývoj dieťaťa. Deti si komunikáciu rozvíjajú v bežných situáciách, ale aj pomocou hier a rôznych ďalších aktivít v materskej škole.

Pre správny rozvoj reči je potrebných niekoľko podmienok:

– zdravý sluch, kvalitný vzor vo výslovnosti a gramatickej správnosti, veľa príležitostí na pokojný a trpezlivý rozhovor zamerané sa na rozvíjanie reči – správnej výslovnosti, pasívnej a aktívnej slovnej zásoby, vyjadrovacích schopností, pravidelné čítanie vhodných kníh a časopisov, dostatok možností k tvorivým činnostiam a fyzickému pohybu. Najdôležitejším faktorom je priama komunikácia s dieťaťom tvárou v tvár (nie televízor, nie počítač, nie mobilný telefón, nie edukačné videá, DVD, programy) a rozvíjanie reči prostredníctvom klasickej knižky.

Cvičenia na rozvíjanie motoriky jazyka a pier:

- Striedavo špúlime pery a usmievame sa.
- Dolnú peru prekrývame hornou a naopak.
- Mľaskáme perami.
- Oblizujeme jazykom pery hore, dolu, vpravo, vľavo (mačička sa oblizuje).
- Pri otvorených ústach konček jazyka striedavo kladieme za horné a dolné zuby.
- Pohybujeme jazykom spredu dozadu a späť, jazyk vysunieme z úst a pred perami robíme jazykom krúživé pohyby.
- Končekom jazyka sa snažíme dosiahnuť nos, líca a bradu (zvedavý jazyk).
- Pohybovať špičkou jazyka od jedného kútika úst k druhému - kmitáme.
- Konček jazyka presúvať striedavo do pravého a ľavého líca.
- Končekom jazyka oblizujeme zuby a vonkajšiu stranu ďasien vpravo i vľavo, počítame zúbky z pravej strany do ľavej a opačne.

Hry a cvičenia zamerané na rozvoj slovnej zásoby:

- **Obrázok** : ukážeme deťom obrázok a povieme im, aby každý povedal aspoň jednu vetu o tom, čo vidí na obrázku. V ďalšej fáze niektoré deti sa môžu pokúsiť vymýšľať súvislejší príbeh o tom, čo sa asi na obrázku mohlo odohrať.
- **Loptička**: deti sa posadia do kruhu. Navzájom si hádžu loptičku. To dieťa, ktoré hodilo loptičku inému dieťaťu povie, čo sa mu tento týždeň najviac v materskej škole páčilo. Spomenie nejakú aktivitu, činnosť, prechádzku, hru a podobne. Keď dopovie, hodí loptičku ďalšiemu dieťaťu. Ďalšie dieťa, ktoré loptičku chytilo, pokračuje v rozprávaní. Aktivita pokračuje dovtedy, kým sa nevystriedajú všetky deti.
- **Dvojice sa rozprávajú** : učiteľka pustí hudbu, počas ktorej sa deti prechádzajú po triede. Keď hudbu zastaví, deti si podajú ruky a utvoria náhodné dvojice. Približne dve minúty sa rozprávajú na tému, ktorú určí učiteľka. Napríklad: *Ktoré jedlo máš najradšej? S ktorými hračkami sa najradšej hráš? Ktoré rozprávky máš najradšej? Čo najradšej robíš v škôlke? Čo najradšej robíš vonku?* Po uplynutí dvoch minút učiteľka opäť pustí hudbu a deti sa prechádzajú. Potom opäť vytvoria dvojice a rozprávajú sa na inú tému, ktorú im povie učiteľka
- **Plyšová hračka**: deti si prinesú z domu najobľúbenejšiu plyšovú hračku. Potom si všetci sadnú do kruhu. Učiteľka postupne vyvoláva deti a každé si so svojou hračkou sadne na stoličku, ktorá je uprostred. Potom povie o svojej hračke všetko, čo povedať chce. Ak dieťa nechce rozprávať, učiteľka ho povzbudzuje otázkami.
- **Aké je to?** – ukazujeme predmety s rôznou štruktúrou alebo veľkosťou alebo farbou a dieťa odpovedá – veľké, malé, drsné, studené, červené, ťažké, guľaté, sladké, drevené...
- **Tvoríme metafory**. Hovoríme deťom vety typu: Sladký ako ..., Studený ako, Horký ako.....,
- V našom byte /škôlke/ bola vrana, na okienku sedela, povedz mi milá Zuzka, čo tam všetko videla? – dieťa hovorí, čo všetko vidí vo svojom okolí..
- **Aké poznáš** napr. hračky, ovocie, zeleninu, zvieratá, dopravné prostriedky... • Ako sa jedným slovom volá mrkva, kaleráb, zemiak, cibuľa, paprika – Zelenina...(hovoríme rôzne skupiny predmetov, ktoré dieťa pomenuje jedným slovom napr. nábytok, dopravné prostriedky, oblečenie, zvieratá...)
- **Povedz naopak** napr. veľký dom - malý domček, teplý čaj – studený čaj, dievča - chlapec, muž – žena, sladký – kyslý, deň – noc,...

- **Čo je napr.** guľaté (žlté, veľké, drevené, kyslé, nebezpečné,..) – lopta, jablko, slnko, koleso.. • Uhádni! Má to štyri nohy, žije v ZOO, má dlhý krk – žirafa. Má to štyri nohy, žije v ZOO a má dlhý nos a veľké uši – slon,---
- **Skúšame tvoriť rýmy** – pes -les, hrušky- mušky, dom- strom, myška -líška, labka - labka, rodina hodina,... alebo inak „Vymysli podobne znejúce slovo“ – rodič začne vymýšľať slová, ktoré znejú podobne, a dieťa v hre pokračuje. Napríklad: Danka, Janka, Hanka, banka, ranka. Alebo: Lúka, múka, fúka, kuká, puká, húka, súka ap.
- **Ozvena** – opakuj po mne – rodič povie slovo, neskôr viac slov, alebo vetu a dieťa ju skúša zopakovať doslovne ako ozvena. Hry a cvičenia zamerané na rozvoj vyjadrovania:
- **Na čo to je?:** Deťom ukazujeme predmety, obrázky, alebo hovoríme názvy vecí a oni nám odpovedajú, k čomu ich používame (kôš, kľúč, kladivo).
- **Čo som urobil? :** Predvedieme dieťaťu niekoľko pohybov, dieťa popíše, čo som urobil.
- **Čo by sa stalo keby...?** - mamka nenavarila obed, prestalo svietiť svetlo, sme ochoreli, nešlo do škôlky...
- **Čo robí napr.** kuchárka (lekárka, učiteľka, šofér, pekár, policajt,...) – dieťa odpovedá napr. varí obed, pečie koláče,...nabádame dieťa, aby odpovedalo celou vetou alebo viacslovnou odpoveďou.
- **Čo sa deje na obrázku?** – využívajte ilustrácie v knihách, v detských časopisoch, dieťa nech hovorí celými viacslovnými vetami. koláče,...nabádame dieťa, aby odpovedalo celou vetou alebo viacslovnou odpoveďou.
- **Vymysli vetu** –povieme slovo (skupinu slov) a dieťa má vymyslieť vetu, v ktorej sa to slovo (skupina slov) nachádza.
- **Dokonči príbeh** –prečítame kúsok príbehu alebo si ho vymyslíme a dieťa ho má dokončiť celými vetami.

Hry a cvičenia zamerané na rozvoj fonematického uvedomovania: (hráme sa so slabikami a hláskami)

- Vyťukaj ako d'ateľ – tľeskame, ťukáme, pochodujeme. Dieťa vyťuká všetky jeho slabiky v správnom poradí napr. oc- ko, bra- ček, kveti-na,...
- „Doplň slovo“ –povieme dieťaťu príbeh s hádankou a dovedieme dieťa k tomu, aby určilo na základe prvej hlásky, aké slovo do textu patrí. Napr.: Babička pečie niečo, čo má v názve na začiatku „K“ (koláče, kapra, klobásu...). Na strome v záhrade som

videla ovocie, ktoré má v názve na začiatku „J“ (jablko). „Vymysli slovo na rovnakú slabiku“ deti vymýšľajú slová, ktoré im napadnú: banán, balkón, basa, baterka, babička...

- Písmená a slabiky: deti sedia v kruhu. Prvé dieťa povie slovo, deti na poslednú slabiku vymýšľajú nové slová. Napríklad: *ryba – babka – kačka – kamera...* Neskôr deti vymýšľajú slovo na poslednú hlásku predchádzajúceho slova. Napríklad: *auto – opica – Afrika...*
- „Utvor slovo“: učiteľka povie nejakú slabiku a ukáže na dieťa alebo mu hodí loptičku. Ten musí slabiku doplniť tak, aby vzniklo slovo. Napríklad povie slabiku LA a dieťa ju doplní napríklad na slovo LAVICA. Potom ukáže na ďalšie dieťa, a to hovorí ďalšie slová, ktoré začínajú na slabiku LA.
- „Hra na mená“ – dieťa povie svoje meno a mená všetkých členov rodiny, prípadne názvy či mená hračiek a na akú hlásku sa jeho meno začína. Cvičenie na rozoznávanie hlások na začiatku slova („Uhádni na aké písmenko sa začína slovo pes“; „Čo počuješ na začiatku slova dom?“; „Nájdi obrázok zvieratka alebo veci, ktorá sa začína na „z“,.....) Postupujeme od spoluhlások k samohláskam. Cvičenia na rozoznávanie hlások na konci slova- poslednú hlásku. Pes –slon –nos – sova - auto. Postupne skúšať aj rozloženie jednoduchých slov na hlásky: p-e-s, d-o-m, l-e-s,...

Použité zdroje:

<https://eduworld.sk/cd/jaroslava-konickova/2427/ako-rozvijat-slovnou-zasobu--a-jazykovy-citdietata> <https://eduworld.sk/cd/nl/2214/kedy-navstivit-logopeda> https://mpc-edu.sk/sites/default/files/projekty/vystup/srnkova_2.pdf https://mpc-edu.sk/sites/default/files/projekty/vystup/7_ops_polomska_dominika_-MYDLOVÁ,M.

MYDLOVÁ, M. : Komunikačné zručnosti v materskej škole

HOLÍKOVÁ, Z. : Rozvíjame jazykovú a literárnu gramotnosť

E. FÜLÖPOVÁ, M. ZELINOVÁ: Hry v materskej škole na rozvoj osobnosti dieťaťa

O. HOLÉCYOVÁ, L. KLINDOVÁ, J. BERDYCHOVÁ.: Hry v materskej škole_

PeaDr.Jana Javorská-reč a slovná zásoba.

Vypracovala: Kešeláková Eva

Výchova vo svetle displejov.

(Sociálne zručnosti)

"Čím viac času trávi vaše dieťa pred obrazovkou, tým menej času mu zostáva na vzťahy s rodičmi, súrodencami a kamarátmi." (DR.GARY CHAMPAN)

V predchádzajúcom článku sme sa zoznámili s negatívnymi vplyvmi digitálnych technológií na rôzne oblasti vývoja dieťaťa. No digitálne zariadenia majú v našich životoch také prirodzené miesto, že mnohí rodičia ich už ani nepovažujú za niečo čo by mohlo ohroziť budúcnosť ich detí, alebo dokonca silné rodinné vzťahy. Problémom však nie sú samotné zariadenia, Problémom je to, že ich neustále používame a nech sú digitálne technológie akokoľvek dômyselné, pre prirodzenú zvedavosť vášho dieťaťa je najlepší starostlivý rodič, ktorý mu pomôže pochopiť tento svet.

Iste chcete, aby vaše dieťa v dospelosti vedelo všetko, čo potrebuje nato, aby uspelo vo vzťahoch. Na život v spoločenstve ich nepripraví telefón ani tablet. Sociálne zručnosti sa osvojujú v skutočnom živote a ten pre dieťa začína doma, kde je preňho ideálne miesto na spoločenský život, kde mu idú príkladom milujúci rodičia.

Možno niektorí rodičia aj majú výčitky, že na pár hodín denne posadia svoje dieťa pred televízor. alebo tablet, ale utešujú sa tým, že ostatné deti robia to isté. Prečo by to malo uškodiť práve vášmu dieťaťu. Prečo by sme dieťaťu nekúpili rovnaké digitálne zariadenie, nepožičali svoj mobil, tablet, počítač, keď ostatné deti to už majú tiež? **Nechcete predsa, aby ho nebrali medzi seba.**

Bohužiaľ v priemernej rodine platí, že voľný čas sa rovná času pri obrazovke, každý člen je prikováný k svojmu zariadeniu, aj počas spoločného jedla, deti nie sú schopné sa najesť bez sledovania obrazu na mobile a rodičia si posielajú smsky.

Položme si dôležitú otázku: **"Zbližujú technické vymoženosti vašu rodinu, alebo sa jeden druhému vzd'al'ujete?"** Verte či neverte je vo vašich silách vykonať pozitívne zmeny, ktoré vaše dieťa ovplyvnia po zvyšok života.

Malé deti sa učia objavovaním sveta. Potrebujú zažiť trojrozmerný svet ľudí a vecí, ktoré môžu ochutnať vidieť, počuť cítiť a ktorých sa môžu dotýkať. K tomuto základnému objavovaniu sveta nemôže dôjsť v prípade, že dieťa trávi veľa času pri elektronike. Čo však s tým, keď sme to našim deťom umožnili a pri každom pokuse o obmedzovanie času sa

dostávame s deťmi do konfliktov, dokonca zákaz používania digitálneho zariadenia vnímame ako formu trestu za niečo?

Deti veci vždy lepšie zvládajú, ak majú jasne stanovené hranice. Preto je dôležité spoločne si vytvoriť určité pravidlá a dohodnúť sa na ich dodržiavanie. Dieťa by malo poznať dôvod stanovenia týchto pravidiel, malo by mať možnosť zúčastniť sa na ich tvorbe a malo by chápať obmedzenie času, ale aj výberu obsahu toho čo sleduje v Tv, akú hru bude ako dlho hrať, s kým si bude koľko sms posilať a podobne. Pri výbere obsahu programov v Tv alebo hrách je dôležité si klásť otázky:

- Aké faktické údaje získa moje dieťa z tohto programu?
- Aké charakterové vlastnosti sa tento program snaží budovať v mojom dieťati?
- Ako sa v tomto programe k sebe správajú rodinní príslušníci? (situačné komédie)
- Je daný program v súlade s hodnotami v našej rodine?

Svet, v ktorom dominuje elektronika, je umelý, riadený svet, ktorého cieľom je priniesť dieťaťu pôžitok. Keď sa mu nejaký obsah už nezdá dosť prít'azlivý môže si jednoducho vybrať niečo iné. Deti sa nemusia učiť čakať, pretože uspokojenie prichádza okamžite. Čo sa tým dieťa učí? Skutočný život sa nevyznačuje nekonečnými možnosťami, ponukami a neustálym pôžitkom.

Použité zdroje:

(Digitálne deti, Gary Champan a Arlene Pellicane) výnimočne dobrá kniha odporúčam na čítanie.

Vypracovala: Marenčíková Viera

Ako zvládať detský vzdor.

„**NIE! NECHCEM! NEBUDEM!**“ Chvilé, ktoré pozná asi každý rodič.

Takmer každý rodič sa s fázou vzdoru musí v určitom okamihu vyrovnáť. Obdobie prvého vzdoru začína **medzi 2. až 4. rokom**, ktorým niektoré deti prejdú úplne nepozorovane (je to však skôr zriedkavosť), alebo niektoré zas celkom „pozorovateľne“ alebo neprehliadnuteľne. Je potrebné vedieť, že hovoríme o veľmi dôležitej vývinovej etape v živote každého človeka. Je to obdobie, kedy si dieťa začína uvedomovať samého seba, keď dieťa prechádza z „Peťko chce auto“ na „JA chcem auto“. Uvedomuje si, že je niekým. Uvedomuje si, že má na výber z dvoch možností: **áno a nie**. Patríte k tým rodičom, ktorí milujú napätie, adrenalínové športy, milujú improvizovať v neočakávaných situáciách alebo k tým pokojnejším, ktorí chcú mať vopred všetko pripravené, aby ich nič a nikto neprekvapil? Ak ste už odpovedali akokoľvek, v prípade rastu vášho potomka sa nevyhnete situáciám, o ktorých sa vám ani nesnívalo. Preto je dôležité, aby ste venovali svoj čas pripravovaním sa na to, čo vás nezvratne čaká počas jeho jednotlivých vývinových štádií. Ako sa prejavuje obdobie prvého vzdoru, nazývané niekedy aj obdobím negativizmu. Ak by sme to chceli konkrétnejšie opísať, asi najvýstižnejšie by boli nasledovné indície: **krik, rev, rozhorčenosť, zúrivosť, dupanie nôžkami, trieskanie pästami, hádzanie sa o zem a pod**. Nie je to dôsledok zlej výchovy ani zlého charakteru, je to **úplne prirodzený jav**. Avšak rodič, ktorý je vopred pripravený na spomínaný výbuch zúrivosti, vie ako sa zachovať, zvládne situáciu s ľahkosťou a prehľadom.

Ako riešiť detské záchvaty zlosti a hnevu? Skúste tieto rady:

- za ideálne sa pokladá výbuchu vopred zabrániť, teda vypestovať si pozorovacie
- schopnosti, ktoré dokážu situáciu vyhodnotiť ako „nebezpečnú“ a ihneď aplikovať „plán B“ na odvedenie pozornosti a tým predísť „katastrofe“.
- zachovať chladnú hlavu, nepodľahnúť emóciám, pokojným hlasom sa pokúsiť navrhnuť náhradnú činnosť, jedlo, hračku a pod.
- tváriť sa, že krik a vyčíňanie nijako nepúta vašu pozornosť, pokojne pokračovať v začatej činnosti
- rozhodne nekričať, neobviňovať dieťa, nebiť ho
- nenechať sa vydierať, neustupovať jeho požiadavke, dôsledne trvať na svojom, dieťa potrebuje mať jasne stanovené hranice, často vás len skúša

- ak vidíte vec, ktorá spôsobila hnev (napr. hračku), je potrebné ju jednoducho odstrániť alebo kričiacie dieťa odvieť do inej miestnosti, vyjadriť jasné „nie“ a pokojne sa venovať pôvodnej činnosti dieťa v afekte nezosmiešňovať ani nevysmievať, no celú situáciu je možné previesť na humornú a tak ju odľahčiť
- **po odznení afektu je dôležité si vysvetliť, čo sa stalo, v krátkosti vyhodnotiť a viac ho nerozoberať, dieťa nesmie mať pocit odmietnutia ani hanby.**

Deti nemajú radi zmeny. Deti potrebujú na prispôsobenie sa zmenám viac času ako dospelí. **Reakčné časy a prechod z jednej činnosti na druhú trvá deťom dlhšie. Ak príde návšteva, nenúťte hneď dieťa požičovať hračky cudzím deťom.** Príkazy môžu vyvolať zbytočný vzdor. Odmeňujte deti pozitívnou spätnou väzbou, ak sa rozhodnú hračku požičať. Rovnako musíte podporovať pozitívne súrodenecké vzťahy. Často podporujeme najmladšieho a starší dostane trest v podobe kriku. Takto nechtiac podporíme zlý vzťah medzi súrodencami. Veľmi prínosné pre výchovné pôsobenie rodičov je častejšie používať na adresu dieťaťa motivačné vety, vyzdvihovať jeho dobré vlastnosti, viac si všímať dosiahnuté, aj keď drobné úspechy a pochváliť ho. Doprajme dieťaťu istú voľnosť, nemôže byť riadené len zákazmi a príkazmi. Na druhej strane je však potrebné mať **pevne stanovené pravidlá, jednoduché a zrozumiteľné a dôsledne na nich trvať.** Byť trpezlivý, s láskou ho prevádzať novými úlohami a byť mu oporou. Je dôležité, aby dieťa videlo, že to, čo rodičia hovoria aj konajú. Budovanie blízkeho a dôverného vzťahu s naším dieťaťom je predpokladom pre zvládnutie rôznych situácií a kolízií, ktoré nás v budúcnosti čakajú.

použité zdroje:

<https://www.kids.sk>

<https://mamaaja.sk>

<https://cPPPapba2.sk>

<https://ahojmama.pravda.sk>

<https://najmama.aktuality.sk>

Vypracovala: Nakatová Marcela

Efektívna komunikácia s dieťaťom o materskej škole

Komunikačná kompetencia je rozvíjaná u každého z nás celý život, no to, že za jej základ pokladáme detstvo, konkrétne predškolský vek dieťaťa vám je zrejme známe. Prvotným zdrojom a rečovým vzorom je bezpochyby samotný rodič, no ako tvrdí Podhájecká a Guziová (2011) samotná rečová schopnosť sa u detí výrazne zdokonaľuje nástupom do materskej školy. Mnoho detí nastúpi do materskej školy bez toho, aby komunikovalo ale spoločnosť iných detí ich núti začať s nimi komunikovať.

Pedagóg už časom postrehne, či dieťa má správnu výslovnosť, akú má pasívnu, či aktívnu slovnú zásobu, či má vhodný rečový vzor. Počuje odchýlky od normy, vníma rozširovanie aj prehĺbenie komunikačnej kompetencie alebo kultivovanosť detského prejavu. Vnímame detskú jazykovú gramotnosť ako komplex komunikačných kompetencií detí (Lipnická, Lopušná 2011). V prípade nedostatkov vás ako rodiča informujeme o možnosti riešenia so špecialistom alebo navrhujeme mnoho iných riešení. V tomto prípade je podstatná spolupráca rodiny a inštitúcie alebo lepšie povedané rodiny a pedagóga. V týchto prípadoch máme skúsenosť, že rodič spolupracuje a snaží sa to riešiť, pretože nám dôveruje.

Preto nám prosím dôverujte aj vo veci komunikácie o materskej škole. Každý pedagóg vie, že vás zaujíma, či vaše dieťa v materskej škole jedlo, spalo, či vykonalo všetky fyziologické potreby, no pre rozvoj komunikačných schopností sa skúste niekedy svojich detí opýtať niečo iné. Nechcem nikomu krivdiť, no opýtali ste sa niekedy detí ako sa dnes v materskej škole cítilo? S kým a ako sa dnes v materskej škole hralo alebo čo zábavné dnes v materskej škole zažilo. S ktorými hračkami sa dnes hralo alebo či majú v triede niečo nové? Možno aj niekoho nového. Opýtajte sa ich na kamarátov, čo sa dnes nové naučili a čo s pani učiteľkou robili. Kto bol dnes veselý a kto naopak bol dnes v materskej škole smutný a tiež, či vedia dôvod prečo jeho kamarát mal takú náladu. Možno vám nebudú vedieť odpovedať v ten deň, no pri ďalšej situácii, keď bude mať niekto ťažšie ráno alebo nie najlepšiu náladu, pôjdu a opýtajú sa ich prečo. Vy ste ich prvotným vzorom, preto ich to bude zaujímať, aby vám o tom vedeli povedať. Opýtajte sa ich na pre vás bežné veci, no neverili by ste, čo dokážu odhaliť a ako rozviažu vašim deťom jazyk. Pokúste sa možno zložitejšími otázkami, na ktoré sa nedá odpovedať jednoducho áno alebo nie, poznať deň v materskej škole. V materskej škole máme

režim, ktorý dennodenne, s menšími zmenami, dodržiavame. Poznáte ho? Opýtajte sa detí, čo robia, keď sa na triede zatvoria dvere a nastane náš priestor. Náš priestor pre vaše deti...

Zoznam použitej literatúry

PODHÁJECKÁ, M. a GUZIOVÁ, K., 2011. Rozvíjanie kľúčových kompetencií detí. In: Metodika predprimárneho vzdelávania. Partizánske: Expresprint. ISBN 978-80-968777-3-7.

LOPUŠNÁ, A. a LIPNICKÁ, M., 2011. Rozvíjanie gramotnosti dieťaťa predškolského veku. In: Metodika predprimárneho vzdelávania. Partizánske: Expresprint. ISBN 978-80-968777-3-7.

Vypracovala Mgr. Tafnerová Gabriela

Najčastejšie problémy pohybového aparátu u detí

Pre dieťa v predškolskom veku je pohyb prirodzenou potrebou a taktiež najdôležitejším obdobím formovania správneho držania tela. Na začiatku predškolského obdobia je u dieťaťa pohyb spontánny, no menej koordinovaný. Pohybové schopnosti sa u dieťaťa neustále zdokonaľujú. U najstarších detí v materskej škole sú už pohyby koordinovanejšie.

Dnešná doba je veľmi uponáhľaná a deti majú nedostatok pohybu, čo negatívne ovplyvňuje správnu funkčnosť ich pohybového aparátu. V detskej populácii evidujeme nesprávne držanie tela v stoji, v sede, či v bežných činnostiach.

Medzi najčastejšie problémy, ktoré vnímame v materskej škole patria:

Nesprávna chôdza

V rannom detstve sa detská noha a aj samotná chôdza ešte vyvíja, preto sú niektoré nedokonalosti ešte bežnými, hovoríme o období do troch rokov dieťaťa. Toto obdobie vieme u detí stimulovať a dopriať im správny vývin nohy aj chôdze napríklad chodením naboso, alebo nosením správnej pevnej obuvi, no najmä vhodnej veľkosti. Od troch rokov veku už môžeme evidovať niektoré problémy ako napríklad plochá noha, vpadnutie členkov, chodenie po špičkách, ktoré sa často vyvinie až do skrátenia Achillových šliach, ale tiež vytáčanie špičiek pri chôdzi, či behu von, alebo naopak smerom dnu. V tomto prípade je už potrebné navštíviť špecialistu.

W sed

Opäť ide o nevinnú chybu, ktorú v detskom veku do troch rokov nikto nerieši a vnímame za bežnú. Ale pozor, sedenie v takzvanom W sede je pre dieťa aj veľmi nebezpečné. Pri tomto sede dieťa prestane používať brušné a chrbtové svalstvo a na oporu pri sede využije len samotné nohy, čím svalstvo brucha a chrbta lenivejú. Ak vaše dieťa začne považovať tento sed za prirodzený a zväčša sedí takto, je potrebné ho začať viesť k inému sedeniu. Najlepšou variantou je sed s rozkročenými nohami, takzvaný V sed alebo sed skrížený, takzvaný turecký sed.

Správne sedenie pri stole

Zväčša vnímame, že deti sedia ľahostajne na zemi alebo stoličke, čo ovplyvní ich nesprávne držanie celého tela. Sedenie na stoličke s vyloženými nohami, podloženou nohou pod zadkom, alebo zhrbenou chrbticou, vedie k problémom s krivosťou chrbtice. Je veľmi podstatné, aby výška a veľkosť stola a stoličky boli dieťaťu primerane veľké.

Pre celkový zdravý rast a rozvoj dieťaťa po pohybovej stránke je veľmi podstatný pohyb a zdravý životný štýl. Venujte deťom dostatočný čas a priestor na čerstvom vzduchu a poskytnite im množstvo športových a pohybových aktivít.

Vypracovala: Tafnerová Marta

Ako motivovať dieťa ku kresleniu

Moje dieťa nerado kreslí a preto sme ho nikdy nenútili. Po nástupe do materskej školy nás však pani učiteľka upozornila, že kresliť treba. ČO S TÝM ? Ako ho motivovať?

Veľa rodičov sa domnieva, že na rozvoj týchto zručností postačuje, ak dieťa navštevuje materskú školu. Ale to ani zďaleka nestačí. Tejto činnosti je potrebné sa venovať aj v domácom prostredí.

Ak Vaše dieťa odmieta kresliť skúste mu ponúknuť veľký formát papiera, ktorý položíte na zem, alebo zavesíte niekde na stenu. Necháme dieťa rozhodnúť sa, čo nakreslí. Nevkladáme mu vlastné predstavy. Na začiatku môže zapúšťať farby do suchého podkladu a neskôr do mokrého. Pozvoľna mu ponúknite štetec. Je potrebné, aby kresliace potreby malo vždy dostupné.

Postupne môžeme začať kresliť farbičkami. Tu je veľmi dôležitý správny úchop. Ak si dieťa v období 4-5 rokov zafixuje nesprávny úchop, nepomôže už nič iné ako cvičenie u špeciálnej pedagogičky. Je veľmi dôležitý aj výber pasteliek. Vhodné sú trojhranné, ktoré dieťa nenásilne navádzajú k správnenému úchopu. Najvhodnejšie sú s hranami 8-9mm.

Nechajte dieťa veľa vyfarbovať. Skúšajte s ním tieňovať. Dieťa si vtedy uvedomuje prítlak. Pri kreslení a neskôr pri písaní je dôležité, aby bola uvoľnená ruka – to znamená, aby bolo uvoľnené rameno, lakeť a zápästie.

Motivovať dieťa k aktivitám, ktoré rozvíjajú jemnú motoriku a grafomotoriku je nesmierne dôležité. Ak sa rozvoj v tejto oblasti zanedbá, tak dieťa môže mať problémy v škole pri nácviku písania.

Vývoj detskej kresby

Kresby nie sú len umeleckým prejavom detí, ale veľa toho napovedajú aj o celkovom vývoji dieťaťa. Kresba dieťaťa rovnako ako dieťa prechádza vývojom. Existujú určité vývojové štádiá, kedy dieťa kreslí určitým spôsobom. Nie všetky deti tieto vývojové štádiá dosahujú v rovnakom čase. O vývoji vo všetkých smeroch dieťaťa to však čosi vypovedá a aj preto kresba ľudskej postavy patrí pri zápise do základnej školy medzi povinné úlohy.

Vývoj detskej kresby je odrazom individuálneho rozvoja detskej bytosti

Vývoj detskej kresby má 3 základné štádiá pohľadu zobrazovania:

Nezobrazujúce obdobie:

Okolo 11-20 mesiaca života sa objavujú prvé čmáranice, ktoré nemajú zmysel. Dieťa sa teší zo samotnej činnosti

Štádium izolovaných predstáv

Dieťa už dokáže nakresliť predmety, postavy, ktoré nie sú súčasťou deja alebo priestoru. Napriek tomu vidí svoje postavy ako žijúce a konajúce.

Situačná kresba

Dieťa už dokáže cielene spájať viaceré objekty do jedného celku a vytvoriť z nich kompozíciu.

Viacerí odborníci **prirovnávajú tieto vývojové štádiá k vývoju detskej reči**. Prvé kresby ako detské hravé džavotanie, ktoré sa neskôr zdokonaľuje a vznikajú z neho ucelené vety. Kresba je vnútorným detským vyjadrením, keď nedokáže dieťa povedať, čo cíti. Je to istá forma komunikácie. Prakticky nahrádza písmo. Je fakt, že akonáhle začne dieťa rozprávať a dokáže sa písomne vyjadriť, stráca záujem o kresbu. Deje sa tak okolo 10 -11 roku života.

Zdroje:

Raabe- Prvé písanie- webinár

Eduworld.sk - Zuzana Gránska -Ako sa vyvíja kresba

Vypracovala: Janitorová Ingrid

Poruchy správania u detí v MŠ a v rodine.

Spúšťáčom problémového správania u detí je spektrum rôznych príčin . Úlohou dospelých je odhaliť a nájsť vhodný spôsob, ako dieťaťu pomôcť. Aby však napríklad učiteľka v materskej škole vedela dieťaťu pomôcť, musí poznať príčiny problémového správania dieťaťa, ktoré môže eliminovať či odstrániť v spolupráci s rodičmi alebo odborníkmi. Učiteľka má poznávať dôvody a príčiny nevhodného správania dieťaťa, ale podľa dostupných možností, aby nepresiahla svoju pedagogickú pôsobnosť a právomoc. Zlé správanie u detí nikdy neprichádza bezdôvodne. Je vždy dôsledkom nejakého problému, s ktorým dieťa bojuje, preto je potrebné sa zamerať na nájdenie tohto problému. Ak sa podarí pochopiť, v čom spočíva, s veľkou pravdepodobnosťou vieme následne zvoliť aj stratégiu nápravy.

Odborníci rozlišujú vnútorné a vonkajšie príčiny problémového správania detí.

Vnútorné príčiny problémového správania detí

Učiteľka ich môže len vo veľmi obmedzenej miere eliminovať alebo odstrániť. Ide predovšetkým o tieto príčiny:

- *odchýlky stavby a funkcie nervovej sústavy – drobné poškodenia mozgu,*
- *nezrelosť alebo choroby centrálnej nervovej sústavy,*
- *aktuálny zdravotný stav,*
- *iné.*

Vonkajšie príčiny problémového správania sa detí

Sú to problémy prevažne situované v rodinnom zázemí dieťaťa

- *výchovný štýl rodičov, ktorý dieťa dlhodobo stresuje alebo mu poskytujú neadekvátne vzory správania a postojov k životným hodnotám,*
- *prílišné preceňovanie alebo podceňovanie podnetov dôležitých pre rozvoj osobnosti dieťaťa, ktoré spôsobujú buď preťažovanie dieťaťa, alebo naopak jeho zanedbávanie,*
- *citové vydieranie dieťaťa neposkytovaním lásky, nenávisným správaním k dieťaťu alebo poskytovaním účelovej lásky, napr. v sporoch rodičov o dieťa.*
- *neuspokojovanie fyziologických potrieb, potreby bezpečia a istoty, lásky a spolupatričnosti, ocenenia a sebaaktualizácie,*
- *konflikty v rodine, medzi rodičmi, nejednotné výchovné pôsobenie v rodine,*
- *osobnostné problémy a psychické choroby rodičov,*
- *iné.*

Najčastejšie problémy so správaním dieťaťa :

záchvaty hnevu, vulgárne vyjadrovanie u dieťaťa, klamanie u dieťaťa, agresívne alebo násilné správanie , odvrávanie a nedostatok rešpektu voči rodičovi ,učiteľke.

Čo robiť, ak dieťa bije rodiča, detí alebo je agresívne k sebe?

Viacerí rodičia sa stretávajú u svojho dieťaťa s tým, že bilo iné deti. Čo je však skryté za potrebou dieťaťa udrieť alebo uhryznúť rodiča ,dieťa ,alebo samé seba? Zvyčajne, keď rodič spozoruje nežiadúce správanie u dieťaťa, v tomto prípade udieranie sa, alebo bitie rodiča, reaguje strachom. Jeho jedinou snahou je, aby s tým dieťa okamžite prestalo. Pre dieťa je však veľmi ťažké v tejto chvíli poslúchnuť a prestať. Dieťa je práve vo víre silných emócií, ktoré ním zmietajú, a nevie ich samo ovládnuť. Rodič preto mnohokrát zasiahne nevhodne, a to trestom. Začne po dieťati kričať, aby prestalo, alebo ho tiež zbije, aby vedelo, aké to je, keď ono bije rodiča. Daná reakcia síce môže zastaviť správanie dieťaťa, avšak z dlhodobého hľadiska je nevhodná z viacerých dôvodov.

- Emócie dieťaťa sú zastavené, nemôže im dať voľný priebeh, a preto sa epizóda hnevu bude čoskoro opakovať, či už voči rodičovi, súrodencovi, domácemu zvierat'u alebo inému dieťat'u v MŠ..
- Rodič, ktorý zastaví udieranie dieťaťa svojou vlastnou silou mu ukazuje, že silnejší môže udierať slabšieho. Dieťa bude tento model opakovať voči niekomu slabšiemu.
- Dieťa nadobudne pocit, že je zlé a zlé deti môžu robiť zlé veci.
- Dieťa sa utvrdí v tom, že prejaviť emócie je nebezpečné a ono samo je nebezpečné pre svoje okolie.
- Dieťa získa pocit, že ho rodič miluje iba vtedy, ak sa správa podľa neho a nie tak, ako sa cíti.
- Nesprávne zvládnuté agresívne správanie môže v prípade senzitívneho dieťaťa neskôr vyústiť do sebapoškodzovania.
- Dieťa sa môže začať udierať schválne, aby upútalo pozornosť rodiča, pretože hocijaká pozornosť, aj negatívna, je preň lepšia ako žiadna.
- Dieťa môže neskôr prestať biť rodiča, ale začne biť samo seba. Časté je búchanie sa do hlavy, búchanie hlavou o stenu alebo o zem, hryzenie sa.
- Nie je vhodné dieťa násilím zovrieť a držať ho nehybné, kým neprestane.
- O dieťati nikdy na verejnosti nehovoríme, že hryzie alebo sa bije. Správanie, na ktoré upozorňujeme a ktoré spájame s dieťat'om v ňom podvedome upevňujeme.

Prečo dieťa hryzie

Najčastejšie dôvody, pre ktoré dieťa hryzie:

- Nedostatok jazykových zručností, ktoré dieťa potrebuje na vyjadrenie svojich potrieb a silných pocitov, ako sú hnev, frustrácia, radosť. Dieťa hryzením komunikuje, hovorí napríklad: *Hnevám sa na teba; Si pri mne príliš blízko; Veľmi sa teším;*
- Dieťa je prestimulované nadmerným hlukom, svetlom alebo aktivitou.
- Dieťa experimentuje so zubami a zaujímajú ho reakcie.
- Dieťa sa nudí a potrebuje viac hry.
- Dieťa je unavené.

Dieťa, ktoré reaguje útokom, je citlivé na vonkajšie vnemy. Takéto dieťa býva mnohokrát introvertnejšie, potrebuje väčší osobný priestor, pokojnejšie prostredie, vlastné hračky, ktoré mu nikto neberie a nie je rado stískané druhými deťmi. Učiteľka v MŠ by mala byť oboznámená, že dieťa reaguje na stres týmto spôsobom.

Vhodná reakcia rodiča

Správne zvládnuť prvé záchvaty detského hnevu je kľúčové. Dieťa sa s nimi samo alebo s pomocou rodiča naučí rýchlejšie vysporiadať a riešiť ich iným, ako agresívnym správaním.

- Ak dieťa začne udierať rodiča, nikdy ho nebijeme naspat'. Môžeme mu jemne chytiť ruku, povedať mu, že bitie bolí.
- Dieťaťu uznáme jeho pocity a pomenujeme ich, hnevá sa, je smutné, frustrované, lebo niečo nie je podľa jeho predstáv.
- Na dieťa rozprávame pokojným hlasom, nekričíme, nevyhrážame sa mu.
- Zabezpečíme prostredie, aby si dieťa neublížilo. Ak sa búcha o zem, podložíme pod dieťa vankúš. Ak sa dieťa hryzie, vložíme mu do úst alebo do ruky nejaké hryzátko.
- Od dieťaťa neodchádzame, nenechávame ho s pocitmi osamote.
- Dieťaťu, až keď je pokojné vysvetľujeme, že dané prejavy nie sú preň ani pre okolie dobré.
- Dieťaťu ukážeme vhodné spôsoby, ako môže prejaviť svoje emócie.
- Dôležité je dieťa počúvať a pomenovať to, čo chce.
- Dieťa pod týmto vedením s bitím a hryzením postupne prestane. Väčšinou je to vtedy, keď je schopné vyjadriť sa slovami a vidí, že jeho pocity sú vnímané.
- Pomôcť môže aj čítanie kníh s tematikou na čo sú zúbky a ruky - nepoužívajú sa na bitie a hryzenie.

- Bitie zvykne vymiznúť, keď sa dieťa naučí dôkladnejšie verbalizovať svoje potreby a tie sú vypočuté.

Správanie závisí od veku dieťaťa, jeho osobnosti, emocionálneho vývoja a prostredia výchovy. Vo všeobecnosti sa správanie dieťaťa považuje za normálne, ak je sociálne, rozvojovo a kultúrne vhodné. Správanie dieťaťa môžete považovať za normálne, aj keď nespĺňa spoločenské ,alebo kultúrne očakávania, ale je inak primerané veku.

Zdroje:

MAJZLANOVÁ, K. Poruchy správania u detí predškolského veku

Vypracovala: Ničová Božena